

RWS INFORMATIE

**Projectbesluit KRW Maas, maatregelen Kleefse beek,
Leijgraaf Arcen en Vorstermolenbeek**

Reactienota zienswijzen

Datum	Maart 2025
Status	DEFINITIEF

Colofon

Uitgegeven door	Rijkswaterstaat Zuid-Nederland
Datum	Maart 2025
Status	DEFINITIEF

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Reactie op zienswijzen.....	6
2.1.	Zienswijzen	6
2.2.	Aanpassingen Projectbesluit KRW-maatregelen Kleefse beek, Leijgraaf Arcen en Vorstermolenbeek naar aanleiding van zienswijzen.....	6
2.3.	Ambtelijke wijzigingen	6
3	Zienswijzen.....	8
3.1.	Overzicht indieners zienswijzen.....	8
3.2.	Zienswijze 1: Waterschap Limburg	8
3.3.	Zienswijze 2: Particulier	9

1 Inleiding

Deze reactienota is opgesteld in reactie op de ingebrachte zienswijzen op het Ontwerp-Projectbesluit KRW-maatregelen Kleefse beek, Leijgraaf Arcen en Vorstermolenbeek.

Kaderrichtlijn Water

Schoon oppervlaktewater is een essentiële randvoorwaarde voor planten en dieren om te kunnen leven. Bovendien biedt het voor de mens een aantrekkelijke leefomgeving. Rijkswaterstaat werkt aan het verbeteren van de ecologische waterkwaliteit van de Nederlandse rivieren. De maatregelen die Rijkswaterstaat hiervoor neemt komen voort uit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Het doel van de KRW is de kwaliteit van oppervlakte- en grondwater in Europa te waarborgen. De KRW bepaalt dat de wateren een goed leefgebied moeten vormen voor de planten en dieren die er van nature thuishoren. Rijkswaterstaat is hierbij verantwoordelijk voor het verbeteren van de ecologische waterkwaliteit van het water in de grote rivieren.

Voor de realisatie van KRW-maatregelen langs de Maas is het Programma Kaderrichtlijn Water Zuid-Nederland opgesteld. Het programma Kaderrichtlijn Water Zuid-Nederland bestaat uit verschillende typen maatregelen in een aantal zogenaamde waterlichamen. De KRW-maatregelen zijn gericht op ecologisch herstel van het waterlichaam. Door herinrichting van oevers, uiterwaarden en beekmondingen kunnen verdwenen leefgebieden van waterplanten en -dieren in en langs de Maas weer zoveel mogelijk worden teruggebracht

Het Projectbesluit gaat over ecologisch herstel van het waterlichaam Zandmaas en betreft de volgende maatregelen:

- Monding Kleefse beek: Het herstellen van de beekmonding en verbeteren van de habitatkwaliteit in de beekmonding. Betreft het vergraven en verleggen van de beek waardoor de taluds van de beekoever een grotere afwisseling krijgen;
- Geul Leijgraaf Arcen: Het realiseren van een kwelgeul. Betreft een combinatie van een droog talud, moeraszone en/of kwelmoeras en een watervoerende geul. Tevens wordt de loop van de Boerenhuizenlossing omgeleid aangezien deze overlapt met de te realiseren kwelgeulen;
- Monding Vorstermolenbeek: Het realiseren van een kwelgeul en herstellen van een beekmonding. De beek wordt vergraven en verlegd waardoor de taluds van de beekoever een grotere afwisseling krijgen.

Zienswijzeprocedure

De termijn waarop belanghebbenden hun zienswijze op het Ontwerp-Projectbesluit konden indienen is aangekondigd met een kennisgeving in de Nederlandse Staatscourant van 3 december 2024. Van 4 december 2024 tot en met 14 januari 2025 was het mogelijk om een zienswijze in te dienen op het Ontwerp-Projectbesluit. In deze periode konden belanghebbenden schriftelijk, via internet of mondeling reageren op de plannen. De Minister ontving op de aangeboden stukken in totaal twee zienswijzen. De reacties bevatten vaak meerdere opmerkingen en inzichten. Om de verschillende standpunten overzichtelijk weer te geven, zijn deze in deelreacties opgesplitst en per zienswijze genummerd en weergegeven in

hoofdstuk 3. Op elke reactie van een indiener is in cursieve tekst een reactie namens de minister weergegeven.

Vervolgproces

Na de aanpassingen op basis van de zienswijzen heeft de Minister van Infrastructuur en Waterstaat het Projectbesluit KRW-maatregelen Kleefse beek, Leijgraaf Arcen en Vorstermolenbeek definitief vastgesteld. De reactienota wordt naar alle indieners van de zienswijzen gestuurd.

2 Reactie op zienswijzen

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van alle zienswijzen en relevante wijzigingen op het Ontwerp-Projectbesluit.

2.1. Zienswijzen

Er zijn twee zienswijzen ingediend op het Ontwerp-Projectbesluit. Met deze reactienota wordt verantwoord op welke wijze met de binnengekomen reacties op het Ontwerp-Projectbesluit is omgegaan. Bij iedere reactie is aangegeven of en hoe dit leidt tot een aanpassing van het definitieve besluit.

2.2. Aanpassingen Projectbesluit KRW-maatregelen Kleefse beek, Leijgraaf Arcen en Vorstermolenbeek naar aanleiding van zienswijzen

Naar aanleiding van de ingediende zienswijzen zijn twee wijzigingen doorgevoerd in het definitieve Projectbesluit KRW-maatregelen Kleefse beek, Leijgraaf Arcen en Vorstermolenbeek.

In de zienswijze van Waterschap Limburg wordt gesteld dat in het deelgebied 'de Smele' van de Kleefse Beek geen robuust ontwerp voor het toekomstig beheer is ontwikkeld. Het geplande beheerpad aan de noordzijde van de beek over particuliere grond biedt voor zowel de perceeleigenaren als het waterschap problemen. Waterschap Limburg heeft in afstemming met de particuliere grondeigenaren gezocht naar een passende oplossing. In de zienswijze van Waterschap Limburg wordt deze voorgestelde oplossing om het beheer pad bij 'de Smele' te verplaatsen naar de zuidzijde van de Kleefse beek aangedragen. Rijkswaterstaat erkent dat de voorgestelde wijziging tot een robuuste oplossing leidt voor het Waterschap Limburg en de particuliere grondeigenaren. Naar aanleiding van de zienswijze van Waterschap Limburg is figuur 5 Inrichtingsschets Monding Kleefse Beek in het Projectbesluit-Motivering aangepast. Daarnaast zijn bijlage III Ontwerptekeningen Monding Kleefse Beek en paragraaf 3.4 Vergunningsontwerp en bijlage A Ontwerptekening in bijlage 4.1 Ontwerpnota SO ++ - Monding Kleefse beek gewijzigd.

Naar aanleiding van zienswijze 2M is geconstateerd dat de conclusie (hoofdstuk 3) van bijlage 2: Beoordeling fysieke leefomgeving voor de monding Vorstermolenbeek niet helemaal in lijn was met de resultaten van het bijlage O.3 Verkennend onderzoek water – monding Vorstermolenbeek. Zodoende is de conclusie in de rapportage beoordeling fysieke leefomgeving aangepast.

2.3. Ambtelijke wijzigingen

In het ontwerp van de Kleefse Beek is een betonplaat opgenomen die dient als dekking over de leiding van Waterschapsbedrijf Limburg. Op basis van voortschrijdend inzicht en afstemming met het waterschapsbedrijf is besloten dat de duiker in het ontwerp van de Kleefse beek op het punt waar de leiding van het Waterschapsbedrijf Limburg en de Kleefse beek elkaar kruisen voldoende dekking biedt. Deze wijziging is doorgevoerd in bijlage III Ontwerptekeningen Monding Kleefse Beek en bijlage A Ontwerptekening in bijlage 4.1 Ontwerpnota SO ++ - Monding Kleefse beek.

Waterschap Limburg heeft vragen gesteld over de nieuw aan te leggen duikers in de verlegde Boerenhuizenlossing bij geul Leijgraaf Arcen naar aanleiding van de aangevraagde Omgevingsvergunning Wateractiviteit. Naar aanleiding van deze vragen zijn technische gegevens over deze duikers (Binnen Onderkant Buis (BOB), indicatie lengte van de duikers en de diameters) toegevoegd aan de ontwerptekeningen. Deze wijziging is doorgevoerd in bijlage IV Ontwerptekeningen Geul Leijgraaf Arcen en bijlage A Ontwerptekening in bijlage 4.2 Ontwerpnota SO ++ - Geul Leijgraaf Arcen.

Daarnaast is voor het Ontwerp-Projectbesluit KRW-maatregelen Kleefse beek, Leijgraaf Arcen en Vorstermolenbeek het rapport Ecologische beoordeling – Voortoets Natura 2000 aangepast. Dit rapport is met het oog op de (definitieve) vaststelling van het projectbesluit geactualiseerd om beter inzicht te krijgen in de mogelijke effecten van de uitstoot in de realisatiefase ten opzichte van de nabijgelegen natuurgebieden. Deze actualisatieslag heeft plaatsgevonden op basis van nieuwe Aerius uitgangspunten en berekeningen. Deze uitgangspunten en berekeningen zijn geactualiseerd omdat per 1 oktober 2024 een nieuwe versie van de Aerius calculator voorhanden en voorgeschreven was. Hieruit is gebleken dat significant nadelige effecten zijn uit te sluiten. Deze actualisatie is opgenomen als addendum in bijlage B: Ecologische beoordeling – Voortoets Natura 2000.

Tenslotte zijn er ambtshalve enkele tekstuele wijzigingen doorgevoerd.

3 Zienswijzen

3.1. Overzicht indieners zienswijzen

1. Overheid Waterschap Limburg
2. Particulier

3.2. Zienswijze 1: Waterschap Limburg

Zienswijze 1.A:

Geul Leijgraaf Arcen: Indiener blijft graag betrokken in het vervolgproces, in zowel de technische uitwerking als ook tijdens de uitvoering voor een degelijke integrale uitwerking en uitvoering van het plan.

Reactie: We nemen uw wens mee in de realisatiefase.

Zienswijze 1.B:

De monding van de Vorstermolenbeek is gelegen in het projectgebied van de gebiedsontwikkeling Vierwaarden. Op verschillende beleidsniveaus is er gesproken over een samenwerking tussen KRW-Maas en het project Vierwaarden. Door de minister is besloten dat KRW-Maas voorrang krijgt op het project Vierwaarden gezien de KRW-deadline van 2027.

Reactie: Bedankt voor uw reactie, we onderschrijven deze constatering.

Zienswijze 1.C:

Tijdens het ontwerptraject voor de monding van de Kleefse beek is samen met onder andere Waterschap Limburg gezocht naar een optimale oplossing voor ecologie, waterbeheer en de omgeving. Het resultaat is een ontwerp dat bestaat uit twee deelgebieden: de monding en 'de Smele'. Voor de monding is een robuust ontwerp ontwikkeld, ook voor toekomstig beheer. Voor de Smele geldt dit echter niet, ondanks eerdere afstemming. Het geplande beheerpad over particuliere grond biedt voor zowel de perceeleigenaren als het waterschap problemen.

Specifieke knelpunten zijn:

- Gevaarlijke situaties door poorten tussen weilanden bij in- en uitrijden.
- Schade aan de bodem door tractoren die de weilanden bewerken.
- Verruiging van het terrein door maaisel dat blijft liggen, wat de afwatering belemmert.

In overleg met Rijkswaterstaat is een meer robuuste oplossing mogelijk, die ook het beheer vergemakkelijkt zonder dat grond verkocht hoeft te worden (wat een eis is van de particuliere eigenaren). Indiener verzoekt om dit aangepaste ontwerp op te nemen in het Ontwerp- en Definitieve Projectbesluit en willen dit graag verder toelichten in een gesprek.

Reactie: Het ontwerpvoorstel is bekend en Rijkswaterstaat erkent dat de voorgestelde wijziging tot een robuuste oplossing leidt voor het Waterschap Limburg en de particuliere grondeigenaren. Afstemming over deze wijziging heeft plaatsgevonden tussen Rijkswaterstaat en Waterschap Limburg. De afgestemde wijziging is doorgevoerd in de definitieve ontwerpkaarten die onderdeel uitmaken van het Projectbesluit.

Zienswijze 1.D:

Indiener vraagt aan RWS om het onderstaande ontwerpvoorstel over te nemen in het ontwerp en het definitieve projectbesluit. Het verzoek is om het beheer pad bij 'de Smele' te verplaatsen naar de zuidzijde van de Kleefse beek. De huidige afrastering dient 1,20 meter zuidwaarts verplaatst te worden (nieuwe afrastering) waardoor een beheer pad ontstaat van ongeveer 3 meter, gelegen tussen de watergang en de nieuwe afrastering. Dit is een toekomstbestendiger ontwerp voor zowel particulieren eigenaren als waterschap Limburg. Aan het noorden van de watergang wordt de afrastering eveneens 1,20 meter richting het zuiden verschoven. De precieze begrenzing dient in samenspraak uitgezet en ingemeten te worden, zodat een strook aan 1,20m aan de zuidzijde geruild kan worden met eenzelfde strook aan de noordzijde. Een ruiling tussen de particuliere eigenaren en waterschap Limburg, die wordt geregeld binnen het KRW-project. Kleine verschillen in oppervlakte, na het uitvoeren van de metingen dienen zo goed als mogelijk voorkomen te worden zodat er geen nadeel kleeft aan deze ruiling voor de particulieren grondeigenaren. Uiteindelijk dient deze ruiling kadastraal te worden vastgelegd.

Reactie: Het ontwerpvoorstel is bekend en Rijkswaterstaat erkent dat de voorgestelde wijziging tot een robuuste oplossing leidt voor het Waterschap Limburg en de particuliere grondeigenaren. De afgestemde wijziging is doorgevoerd in de definitieve ontwerpkaarten die onderdeel uitmaken van het Projectbesluit. De afdeling Grondverwerving binnen Rijkswaterstaat draagt zorg voor ruiling en blijft met Waterschap Limburg hierover in contact.

Zienswijze 1.E:

Indiener wordt graag betrokken bij de verdere uitwerking en detaillering van de plannen uit het ontwerp-projectbesluit. Als beheerder van de watergangen en waterkeringen hecht indiener groot belang aan een degelijke uitvoering en vervolgens een soepele overdracht naar waterschap Limburg als eindbeheerder van diverse elementen.

Reactie: De wens om betrokken te blijven tijdens de realisatie wordt meegenomen. Ten behoeve van een soepele overdracht wordt het beheer, onderhoud en monitoringsplan ingevuld en met Waterschap Limburg gedeeld. Het plan zal in de realisatiefase geactualiseerd en aangevuld worden. Daarnaast blijven we in contact voor een soepele overdracht naar Waterschap Limburg als eindbeheerder.

3.3. Zienswijze 2: Particulier**Zienswijze 2.A:**

Het inleveren van goede akkerbouwgrond is voor reclamanten van indiener zeer onwenselijk. Hiermee wordt op geen enkele wijze rekening gehouden, althans het ontwerp-projectbesluit geeft daar geen blijk van volgens indiener. Ook gesprekken dienaangaande met reclamanten geven geen duidelijkheid. Tot op heden is er geen sprake van een oplossing, volgens indiener wordt geen vaart gemaakt met het zoeken van goede vervangende grond in de omgeving.

Reactie: Bij het opstellen van het ontwerp-projectbesluit zijn diverse belangen, waaronder bestaande agrarische belangen afgewogen. Waar bestaande belangen worden geraakt is in de motivering aangegeven dat dit aanvaardbaar wordt geacht. Dit vanwege het belang dat met de uitvoering van de KRM-maatregelen is gemoeid. Namelijk dat deze bijdragen aan het voldoen aan de Europese kaderrichtlijn water. De adviseur vastgoed en de adviseur omgeving zijn vanuit Rijkswaterstaat met u in

gesprek over grondverwerving en eventueel vervangende grond. Eind januari 2025 vond het laatste gesprek plaats op basis van een bijgestelde taxatie en een mogelijkheid voor door u aan te kopen grond in de omgeving.

Zienswijze 2.B:

Reclamanten zouden volgens het huidige ontwerp-projectbesluit een groot deel van hun percelen ter plaatse kwijtraken. De resterende oppervlakte is daarna niet meer werkbaar voor reclamanten. Deze percelen zijn dan immers vanwege de geringe oppervlakte en afwijkende vorm niet meer deugdelijk te bewerken.

Reactie: In de taxatie en ook aanbidding wordt er rekening mee gehouden dat er sprake kan zijn van waardevermindering van het overblijvende gedeelte. In de schadeloosstelling wordt rekening gehouden met eventuele waardevermindering van het overblijvende, in de komende gesprekken met Rijkswaterstaat grondverwerving/vastgoed zullen dit soort aspecten besproken worden.

Zienswijze 2.C:

Uit het ontwerp-projectbesluit blijkt niet welke beperkingen mogelijk op omliggende percelen nog te verwachten zijn qua gebruik. Reclamanten benadrukken met klem dat zij op geen enkele wijze met bijvoorbeeld een bemestingsvrije zone, een spuitzone, of een andersoortige gebruiksbeperking geconfronteerd willen worden op hun perceel.

Reactie: Vanuit het project KRW worden geen beperkende maatregelen opgelegd aan aangrenzende percelen buiten de grenzen van het projectgebied zoals weergegeven in bijlage 4.3: Ontwerpnota SO++ Monding Vorstermolenbeek.

Zienswijze 2.D:

Reclamanten willen de akkerbouwactiviteiten op al hun percelen onbeperkt blijven voortzetten. Het huidige ontwerp-projectbesluit levert een onrechtmatige inperking van hun eigendoms- en gebruiksrechten op door het intekenen van een kwelgeul op hun percelen, volgens indiener.

Reactie: Onderkend wordt dat de akkerbouwactiviteiten als bestaande agrarische activiteit niet onbeperkt kunnen worden voortgezet. In paragraaf 6.1.3 van de motivering van het projectbesluit is - als het gaat om de KRW-maatregel Vorstermolenbeek - dan ook aangegeven dat de realisatie van deze maatregel is voorzien op gronden die op dit moment uitsluitend voor agrarische doeleinden in gebruik zijn.

Bij het opstellen van het ontwerp-projectbesluit zijn diverse belangen, waaronder bestaande agrarische belangen afgewogen. Waar bestaande belangen worden geraakt is in de motivering aangegeven dat dit aanvaardbaar wordt geacht. Dit vanwege het belang dat met de uitvoering van de KRM-maatregelen is gemoeid. Namelijk dat deze bijdragen aan het voldoen aan de Europese kaderrichtlijn water.

Zienswijze 2.E:

Reclamanten hebben vanaf het begin aangegeven dat de kans zeer groot is dat het gebied straks ganzen aantrekt. Daar hebben reclamanten als akkerbouwers zeer veel last van, wat leidt tot vraatschade aan gewassen.

Reactie: Ganzen houden doorgaans van grotere wateren in combinatie met landbouw/grasvelden ter bescherming tegen predatoren. De KRW-maatregelen die

worden gerealiseerd zijn echter kleine natuurlijke geulen, plekken die minder aantrekkelijk voor ganzen zijn om zich te bevinden.

Zienswijze 2.F:

Volgens indiener is de kans op een muggenplaag zeer groot, Welke maatregelen heeft RWS beoogd om deze gevolgen op voorhand te voorkomen? Bij andere projecten ter realisatie van natuur is volgens de indiener deze vrees ook terecht gebleken.

Reactie: In en rond het water zullen al snel voldoende predatoren (o.a. kikkers en vissen) aanwezig zijn die samen voor een natuurlijke balans zorgen in de muggenpopulatie en andere kleine plaaginsecten. Hier is reeds onderzoek naar gedaan bij andere KRW-projecten.

Zienswijze 2.G:

Bij de reclamanten bestaan zeer grote twijfels of het gebied goed onderhouden zal worden. Om te voorkomen dat onkruid, zoals zeer giftig Jacobs Kruiskruid, de overhand krijgt, is onderhoud van groot belang. Wanneer dit niet gebeurt zal dit tot toename van gewasbestrijdingsmiddelen in de omgeving leiden, om te voorkomen dat dieren zullen worden vergiftigd of gewassen tenietgaan.

Reactie: Jacobskruiskruid groeit van nature op droge standplaatsen. Met de KRW-maatregelen worden natte ecotopen gerealiseerd, die geen groeiplaats bieden voor Jacobskruiskruid. Rijkswaterstaat voert geen aangepast beheer uit tegen Jacobskruiskruid, omdat er geen wettelijke verplichtingen gelden om deze soort te bestrijden.

Zienswijze 2.H:

Reclamanten stellen zich op het standpunt dat sinds jaar en dag landbouwkundig gebruikte percelen niet geschikt zijn voor het realiseren van een kwelgeul, onder meer vanwege voedselrijkheid en de aanwezigheid van nitraten en fosfaat in de grond.

Reactie: Onderzoek is gedaan naar de kwaliteit van het grondwater. Hieruit blijkt dat deze kwaliteit voldoende tot goed is voor het ecologisch functioneren in een kwelgeul. De resultaten van het onderzoek staan toegelicht in paragraaf 3.1.2 grondwaterkwaliteit van de Ontwerpnota (Bijlage 4.3 van het (Ontwerp-) Projectbesluit). Verder is het zo dat op kleigronden zoals hier het geval is, de fosfaten aan de klei gebonden zijn. Deze klei wordt afgegraven en afgevoerd. Ten slotte worden de omliggende oeverlanden gemaaid en afgevoerd. Zo worden ook deze gronden verschaald. Dit draagt allemaal bij aan een voedselarm milieu en een hogere ecologische waarde in de kwelgeul.

Zienswijze 2.I:

Er wordt enorm veel gemeenschapsgeld in de realisatie van de maatregel "Monding Vorstermolenbeek" gestoken, waarbij de al jarenlang ter plaatse bestaand landbouw wordt weggeschreven. Dit terwijl de effecten hiervan in de ontwerpnota van Arcadis (paragraaf 3.5) als beperkt kansrijk worden ingeschat. Reclamanten van de indiener stellen zich op het standpunt dat de maatregel "Monding Vorstermolenbeek" op deze wijze niet als doelmatig en doeltreffend kan worden betiteld en dat deze maatregel met deze wetenschap in het geheel niet vastgesteld dient te worden.

Reactie: In paragraaf 4.2.3.3 van het (Ontwerp-) Projectbesluit Motivering staat toegelicht dat de toestand voor vis en macrofauna op dit moment matig is in de

Vorstermolenbeek en staat beschreven waaraan de realisatie van de maatregel bijdraagt in relatie tot het doelbereik. Het grondslagdossier maatregel monding Vorstermolenbeek (bijlage 3.3 van het (Ontwerp-) Projectbesluit) beschrijft waarom deze maatregel nodig is in het waterlichaam Zandmaas. Vanuit de KRW is Rijkswaterstaat verplicht om maatregelen te nemen die ervoor zorgen dat de ecologische waterkwaliteit van de Maas eind 2027 voldoet aan de doelen. De doelen voor het waterlichaam de Zandmaas zijn nog niet bereikt. De maatregel Monding Vorstermolenbeek bestaat uit twee deelmaatregelen: een beekmonding en twee kwelgeulcompartimenten. Het gebied is geschikt voor de maatregel Monding Vorstermolenbeek, omdat hier van nature grondwater uittreedt. De inrichting van de monding Vorstermolenbeek en de twee kwelgeulcompartimenten hebben positieve effecten op zeldzame planten- en insectensoorten en laagdynamische vissoorten die kenmerkend zijn voor kwelssystemen. Het KRW-MIRT formulier monding Vorstermolenbeek (bijlage 5.3 van het (Ontwerp-)Projectbesluit) beschrijft de bijdrage van deze maatregel aan de KRW-doelen. Deze is onafhankelijk getoetst door Waardenburg Ecology op de bijdrage van de maatregel aan de KRW-doelen.

Zienswijze 2.J:

Wat zullen de werkelijke negatieve effecten zijn bij de realisatie van de maatregel "Monding Vorstermolenbeek", deze lijken ten onrechte te worden gebagatelliseerd. Indiener verwijst hierbij in de "Beoordeling gevolgen fysieke leefomgeving KRW Zuid-Nederland" naar paragraaf 2.6.1. Rivierkunde. En naar de ontwerpnota onder paragraaf 3.4.4. "Rivierkundige beoordeling" (zie originele zienswijze 3. Rivierkundige nadelen).

Reactie: De rivierkundige effecten van deelproject 5 waaronder de maatregel monding Vorstermolenbeek zijn getoetst de hand van de Beleidslijn Grote Rivieren (BGR) en het Rivierkundig Beoordelingskader (RBK). In de as van de rivier ontstaat er een waterstandsverhoging van 1,1 mm, net bovenstrooms van rivierkilometer 113. De waterstandsverhoging van 1,1 mm is hoger dan het maximum van 1 mm dat het RBK voorschrijft. Deze waterstandsverhoging van 1,1 mm treedt op over een traject van 140 meter. Daarom is een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd met verschillende vegetatietypen (ruwheden en weerstanden). Hierbij werd een variant gevonden waarbij de waterstandseffecten onder de 1 mm blijven. Bij deze variant liggen de waterstanden echter over een langer traject hoger dan in het basisontwerp (van rkm 80 tot 113), waardoor deze variant in totaliteit minder gunstig is voor de hoogwaterveiligheid. Zodoende is Rijkswaterstaat akkoord met de rivierkundige effecten en de bijbehorende piek van 1,1 mm. De effecten bij de dijkkring Venlo-Velden (een waterstandsverhoging van maximaal 4 mm) zijn voorgelegd bij Waterschap Limburg en akkoord bevonden. Dit betekent dat de dijk voldoende hoog en stabiel is om deze beperkte waterstandsverhoging op te vangen en de hoogwaterveiligheid niet verslechtert.

Zienswijze 2.K:

Het bergend volume zou wel toenemen. De vraag is waaruit dit bergend volume dan bestaat? Als hiermee bedoeld wordt dat bergend vermogen ontstaat door het graven van een kwelgeul, dan is het volgens reclamanten een wassen neus. Volgens indiener zal in de kwelgeul grondwater uit het gebied omhoogkomen en vervolgens afstromen naar de Maas en (normaliter) niet andersom. Dit levert dus naar de mening van reclamanten geen toename van het bergend volume op voor water uit de Maas.

Reactie: De toetsing van het bergend volume is uitgevoerd volgens het Rivierkundig Beoordelingskader en richt zich op de volumeverandering tussen het normale

waterpeil (NAP +14,50 m) en het peil tijdens extreem hoogwater. De toetsing is gericht op de omstandigheden tijdens een extreem hoogwater, en niet de normale (dagelijkse) omstandigheden waarbij water vanuit de kwelgeul naar de Maas stroomt. Dit betekent dat alleen het gebied dat bij hoogwater overstroomt, is meegenomen in de beoordeling. In dit gebied, waar onder normale omstandigheden geen water staat, vindt tijdens een hoogwater stroming of berging van water plaats en zorgt daarmee dus voor een toename van het bergend volume voor water uit de Maas.

Zienswijze 2.L:

Indiener wijst op enkele relevante bepalingen welke in de weg staan aan de vaststelling van onderhavig Ontwerp-Projectbesluit. Zo bepaalt artikel 5.43 Omgevingswet de algemene criteria voor het toelaten van activiteiten.

In onderhavige situatie is sprake van een waterstandsverhoging. Dit betekent dat aan de criteria niet kan worden voldaan.

Voorts bepaalt artikel 8.84 lid I onder a Omgevingswet (beoordelingsregels wateractiviteit) het navolgende:

1. Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een wateractiviteit als bedoeld in artikel 8.83, eerste lid, wordt de omgevingsvergunning alleen verleend als de activiteit verenigbaar is met het belang van:

a. het voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste;

Door realisatie van een maatregel die waterstandsverhoging impliceert, worden overstromingen en wateroverlast niet voorkomen en waar nodig beperkt, integendeel zelfs.

Reactie: Zie reactie bij 2J

Zienswijze 2.M:

Uit het ontwerp-projectbesluit blijkt niet wat concreet gedaan wordt om droogteschade te compenseren. Daarbij is reclamant niet duidelijk wat bedoeld wordt met de opmerking van RWS "vooral als dit in perspectief wordt gezet tot de (geo)hydrologische invloed van de Maas". Zie tabel 3 "aandachtspunten vanuit conditionerende onderzoeken" om de ontwerpnota. Reclamanten maken hieruit op dat door het realiseren van een kwelgeul, grondwater wegvloeit van de landbouwpercelen van reclamanten. Indiener vreest dat de maatregel "Monding Vorstermolenbeek" juist zal resulteren in onttrekken/wegvloeien van grondwater naar de Maas. Dit terwijl de uitdaging voor de agrarische sector juist is om grondwater rond percelen vast te houden. Het is niet onderzocht wat de hydrologische gevolgen in brede zin zijn voor de (omliggende) landbouwpercelen en in hoeverre deze als zodanig nog gebruikt kunnen worden voor de teelt van (hoogrenderende) gewassen. Het ontwerp-projectbesluit is daarmee onzorgvuldig tot stand gekomen. Er kan niet worden voldaan aan artikel 8:84 lid 1 onder a Omgevingswet ten aanzien van het voorkomen van waterschaarste. Deze waterschaarste wordt juist gecreëerd met deze maatregel volgens indiener.

Reactie: In het Verkennend onderzoek water is uitgezocht welke hydrologische effecten in de omgeving te verwachten zijn. Door het graven van de geulen en beekmonding Vorstermolenbeek wijzigt de (geo)hydrologische situatie onder gemiddelde (normale) omstandigheden voornamelijk binnen het maatregelgebied. Het onderzoek laat zien dat binnen een afstand van 40 m van de randen van de geul grondwaterveranderingen te verwachten zijn. Bij de gemiddelde afvoersituatie in de

Maas zal in een beperkte zone ten westen van de kwelgeul een geringe verhoging van het grondwater optreden. Dit gebied wordt gebruikt als bouwland (akkerbouw) en als grasland. Bij hoogwater in de Maas zal een beperkte verhoging van grondwater optreden in deze zone. Het verwijderen van de kleilaag voor de aanleg van de geul heeft tot een afstand van 25 m vanaf de geul een gering verdrogend effect (0,05 tot 0,10 m verlaging van het grondwater). In het verkennend onderzoek wordt geconcludeerd dat als nadelige gevolgen optreden die niet door maatregelen zoals het aanbrengen van extra klei gecompenseerd kunnen worden, deze negatieve gevolgen financieel gecompenseerd moeten worden.

De voorbereiding van het besluit is goed onderbouwd door het verkennend onderzoek. De omvang van eventuele natschade of droogteschade zal geschat of gemeten moeten worden om, in dat geval schade te vergoeding. In paragraaf 7.2 en 7.3 van de motivering staat toegelicht wanneer er sprake is van nadeelcompensatie en bouw- en gewasschade en hoe vergoeding tot stand komt.

Zienswijze 2.N:

In hetzelfde gebied waar het ontwerp-projectbesluit op ziet, is eveneens de gebiedsontwikkeling Vierwaarden opgestart. Dit zou volgens indiener zelfs op dezelfde percelen voorzien zijn. Door reclamanten is hierop gewezen en gepleit voor een gezamenlijke aanpak. Dat zou niet moeilijk hoeven te zijn, vanwege het feit dat beide projecten uiteindelijk onder dezelfde minister vallen. Van een gezamenlijke aanpak blijkt tot op heden echter geenszins sprake te zijn. Ook reclamanten zien dat deze projecten met elkaar conflicteren. Dit is onnavolgbaar voor reclamanten die nu achtereenvolgens met twee projecten met zeer grote impact op hun akkerbouwbedrijf en eigendommen worden geconfronteerd. Door het ontbreken van synergie tussen beide projecten, worden reclamanten de dupe, dit is niet uit te leggen. Hierin ontbreekt de efficiëntie volledig volgens indiener. Er is volgens indiener sprake van een onzorgvuldige weging van de betrokken belangen. Alles lijkt te moeten wijken voor een maatregel waarvan de effecten als beperkt kansrijk worden ingeschat. Reclamanten zijn zeer verbaasd dat ter plaatse van andere maatregelen wel is geluisterd naar belanghebbenden en daarmee wel is gekozen voor een gezamenlijke aanpak met een gebiedsontwikkeling.

Reactie: In deze regio speelt ook de gebiedsontwikkeling Vierwaarden, onder leiding van Waterschap Limburg. Daarin staan hoogwaterveiligheid en ruimtelijke kwaliteit centraal. Een deel van dat projectgebied overlapt met het gebied Vorstermolenbeek. De omgeving (waaronder de stichting Maas+Velde) heeft aangegeven dat verbetering van de hoogwaterveiligheid voor hen de hoogste prioriteit heeft en heeft van daaruit gevraagd beide projecten geïntegreerd en gelijktijdig uit te voeren, om het gebied tussen de Maas en Velden in één keer samenhangend herin te richten. Dat bleek niet zo eenvoudig. De deadlines komen namelijk niet overeen: de KRW-maatregel Vorstermolenbeek moet uiterlijk december 2027 zijn gerealiseerd en zal na vaststelling van het definitief Projectbesluit al gereed zijn om te worden uitgevoerd. Vierwaarden bevindt zich in de verkennende fase en heeft de uitvoering gepland voor 2029-2032. Het dilemma is voorgelegd aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat. Na zorgvuldige afweging heeft de minister beslist dat het tijdig realiseren van de KRW-opgave niet in gevaar mag komen. De besluitvormingsprocedure daarvoor kan zodoende doorgaan zoals gepland. Rijkswaterstaat en de projectorganisatie Vierwaarden blijven niettemin – binnen de randvoorwaarden van deze beslissing – bekijken hoe de plannen toch zoveel mogelijk in samenhang en zonder onomkeerbare gevolgen voor toekomstige maatregelen in dit gebied kunnen worden uitgevoerd. In aanloop tot de beslissing van de minister hebben beide projecten onderzocht hoe beide projecten in samenhang zouden kunnen worden uitgevoerd. De nu binnen beide projecten te

realiseren doelen zijn niet tegengesteld. Hoewel bij Vierwaarden de nadruk op waterveiligheid ligt, heeft dat project net als KRW ook een aanzienlijke natuuropgave. Het KRW-ontwerp is randvoorwaardelijk voor de uiteindelijke vormgeving van de doelen van Vierwaarden in deze weerd.

Zienswijze 2.O:

Reclamanten pleiten ervoor om onderhavige maatregel "Monding Vorstermolenbeek" alsnog uit dit deelproject en daarmee uit het ontwerp-projectbesluit te halen en voor zover alsnog aangetoond zou kunnen dat de wel kansrijk zou zijn, deze maatregel in een apart deelproject te plaatsen in samenhang met de gebiedsontwikkeling Vierwaarden en eventuele andere ideeën voor het gebied.

Reactie: De beslissing van de minister na afweging van de belangen is uiteindelijk leidend voor het wel in procedure brengen van de KRW-maatregel. Zie reactie bij 2N.

Zienswijze 2.P:

In de toetsing van het ontwerp-projectbesluit aan het omgevingsplan, heeft RWS het thans toegestane en feitelijk aanwezige agrarische gebruik in het geheel niet meegewogen en zelfs niet genoemd. Reclamanten kunnen dat in het geheel niet volgen. Voorts wordt gesteld dat gezien het projectbesluit van rechtswege zou gelden als een omgevingsvergunning Buitenplanse Omgevingsactiviteit (BOPA), er geen separate BOPA hoeft te worden opgesteld voor de maatregelen waarbij sprake is van strijdigheid. Uit het ontwerp-projectbesluit blijkt niet welk gebruik dan straks concreet wel en niet toegestaan zou zijn en welke regels hierbij te gelden hebben. Dit leidt tot rechtsonzekerheid voor reclamanten. Ook om die reden is het ontwerp-projectbesluit onzorgvuldig tot stand gekomen en kan het op deze wijze niet worden vastgesteld.

Reactie: In de motivering van het projectbesluit is onderkend dat als gevolg van de realisatie van de KRW-maatregelen bestaand agrarisch gebruik in bepaalde gevallen niet langer kan worden voortgezet. Dit is onder andere onderkend in paragraaf 6.1.3 van de motivering, waar het gaat om de KRW-maatregel Vorstermolenbeek waarvan de realisatie is voorzien op gronden die op dit moment uitsluitend voor agrarische doeleinden in gebruik zijn.

Bij het opstellen van het ontwerp-projectbesluit zijn diverse belangen, waaronder bestaande agrarische belangen afgewogen. Waar bestaande belangen worden geraakt is in de motivering aangegeven dat dit aanvaardbaar wordt geacht. Dit vanwege het belang dat met de uitvoering van de KRM-maatregelen is gemoeid. Namelijk dat deze bijdragen aan het voldoen aan de Europese kaderrichtlijn water.

Volgens artikel 22.16, eerste lid van de Omgevingswet (Ow) geldt een projectbesluit, als dit besluit in strijd is met het omgevingsplan, automatisch (de juridische term is 'van rechtswege') als omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (bopa).

Volgens het tweede lid van dit artikel is de gemeente verplicht binnen een bepaald tijdstip het omgevingsplan met het projectbesluit in overeenstemming te brengen voor zover dit besluit geldt als een vergunning voor een bopa (d.w.z. voor zover het strijdig is met het omgevingsplan). Daarbij zal de gemeente in dit plan aan de gronden/locaties die binnen het projectgebied zijn gelegen een passende toedeling van functies moeten toekennen. Onder de oude Wet ruimtelijke ordening werd dit nog genoemd het toekennen van een passende 'bestemming' aan gronden.

Dat het projectbesluit automatisch geldt als een vergunning voor een bopa leidt niet tot een rechtsonzekere situatie. Het projectbesluit geeft namelijk duidelijk aan wat het projectgebied is waarbinnen de KRW-maatregelen zullen worden uitgevoerd. En ook wat binnen het projectgebied volgens de bij het projectbesluit gevoegde ontwerptekeningen wordt gerealiseerd.

Zienswijze 2.Q:

In paragraaf 6.1.3 van de besluit motivering stelt RWS dat er met reclamanten afspraken worden gemaakt over de benodigde grond voor de geul. Dit is tot op heden echter niet gebeurt. Het standpunt dat het ontwerp-projectbesluit niet getuigt van een evenwichtige belangenafweging en om die reden eveneens niet in stand kan blijven volgens indiener. Er wordt vooral vaart gemaakt met het doorlopen van de procedure voor het projectbesluit, maar bestaat diezelfde haast bestaat volgens indiener niet ten aanzien van het maken van afspraken met grondeigenaren. Indiener verwijst naar paragraaf 6.5 "Afweging" van de Besluit Motivering bij het Ontwerp-Projectbesluit. Reclamanten stellen zich op het standpunt dat het Ontwerp-projectbesluit niet getuigt van een evenwichtige belangenafweging en om die reden eveneens niet in stand kan blijven.

Reactie: Onder andere in de paragrafen 6.1.3 en 6.5 van de motivering – waar dit deel van de zienswijze naar verwijst - is beschreven welke belangen bij de realisatie van de KRW-maatregel Vorstermolenbeek aan de orde zijn en op welke wijze de belangenafweging heeft plaatsgevonden. Die in de kern inhoudt dat aan het belang om deze KRW-maatregel uit te voeren een hoger gewicht is toegekend dan aan de belangen die daardoor mogelijk kunnen worden geschaad. Zoals het belang dat gronden op dit moment agrarisch in gebruik zijn. En dit gebruik door de uitvoering van de maatregel niet langer mogelijk zal zijn. De belangenafweging heeft op een evenwichtige wijze plaatsgevonden. Maar begrijpelijk is dat dit door de indiener van de zienswijze niet zo wordt beleefd.

Zienswijze 2.R:

Indiener vraagt zich af waarom wel rekening gehouden wordt met het hoogwaterseizoen en het broedseizoen, maar daarentegen geen rekening wordt gehouden met teelt van gewassen. Reclamanten dienen volledig schadeloos gesteld te worden ingeval zich schade voordoet, ook als dit het mislopen van subsidies betreft en voorts gevrijwaard te blijven van een veroordeling voor het begaan van een economisch delict, door vernietiging van vanggewassen door RWS of het niet tijdig kunnen inzaaien vanwege bijvoorbeeld natschade. Dit geldt eveneens voor situaties waarin vanggewassen vanwege structuurschade/natschade/verdroging onvoldoende tot groei komen, waardoor eveneens geen sprake zal zijn van goed landbouwkundig gebruik.

Reactie: KRW vloeit voort uit een opdracht van de minister aan Rijkswaterstaat die invulling geeft aan het realiseren van een doel van algemeen belang. Daarbij dient Rijkswaterstaat alle daartoe wettelijk beschikbare middelen aan te wenden om eventueel optredende schade te voorkomen, mitigeren dan wel te compenseren. Onvermijdelijk financieel nadeel, zoals inkomensverlies, als direct gevolg van het projectbesluit wordt in beginsel gecompenseerd via een beroep op grond van artikel 15.1 van de Omgevingswet (nadeelcompensatie). Schade als gevolg van onrechtmatig handelen (een economisch delict) zal eveneens worden vergoed, als is het niet te verwachten dat hiervan sprake zal zijn.

Daarnaast bestaat de mogelijkheid van volledige schadeloosstelling indien van een gedoogplicht gebruik wordt gemaakt (hoofdstuk 11 Omgevingswet), dan wel als een noodzaak bestaat tot onteigening van gronden.

Aan een gedoogplicht of onteigening gaat altijd een traject tot minnelijke grondverwerving vooraf, bijvoorbeeld door een aanbod tot aankoop van de gronden.

Zienswijze 2.S:

Gelet op het voorgaande is het ontwerp-projectbesluit in strijd met het algemeen belang. Daarnaast geeft het ontwerp-projectbesluit geen blijk van een evenwichtige belangenafweging en is ook anderszins in strijd met het recht. Reclamanten verzoeken RWS dan ook om het ontwerp-projectbesluit voor wat betreft de maatregel Vorstermolenbeek niet op de huidige wijze vast te stellen.

Reactie: De punten die de indiener aandraagt, vormen geen belemmering voor het vaststellen van het projectbesluit.